

MIJN PVDA IS NOOIT AF

AHMED ABOUTALEB

Tiende Wibautlezing

MIJN PvdA IS NOOIT AF

Tiende Wibautlezing.
Uitgesproken op zaterdag 11 februari 2006
tijdens het zestigjarig bestaan van de PvdA
en de start van de campagne voor de
Gemeenteraadsverkiezingen
te Amsterdam door

AHMED ABOUTALEB

Partijgenoten, dames en heren,

Als onze voorgangers uit het begin van de vorige eeuw zouden hebben geweten dat wij ons jubileum in dit gebouw zouden vieren, in het oude beursgebouw van de stad, zouden zij dat misschien wel hebben opgevat als een overwinning op het kapitalisme: het grootkapitaal is uit zijn vesting verdreven, de arbeiders hebben de overwinning behaald! Ach, zij konden ook niet weten dat de eens zo levendige handel, met veel geschreeuw, duw- en trekwerk, is verworden tot een keurige baan achter een beeldscherm.

Een jubileum nodigt uit tot terugkijken. Tot het trekken van parallellen tussen verleden en toekomst. Ook voor een politieke partij is dat belangrijk: we willen en mogen als PvdA ons sociaal-democratische verleden niet verloochenen. Het liefst zien we dat verleden geruisloos overgaan in het heden en de toekomst. Het is voor een politieke partij best moeilijk om veranderingen te ondergaan. Toch zijn veranderingen noodzakelijk. Het Nederland van 2006 is niet het Nederland van 1946. Kortom, de oplossingen van toen zijn niet de oplossingen van nu.

Florentinus Marinus Wibaut, niet geboren en ook niet getogen in Amsterdam, maar een Mokumer in hart en nieren. Ik noem hem zo omdat alleen een Mokumer het lef heeft om tijdens de viering van het 650-jarig bestaan van de stad, in het Koninklijk Paleis, ten overstaan van Prins Hendrik, te spreken over de toekomstige macht van het volk.

Aan het toetreden van de SDAP tot het college van Amsterdam was een richtingstrijd in de partij vooraf gegaan: immers, het aanvaarden van regeringsmacht zou volgens de SDAP eigenlijk pas dienen te gebeuren wanneer de

partij de meerderheid in de Raad of Kamer had. Maar de kans om de woningbouwvoorstellen, die Wibaut als raadlid had opgesteld, uit te voeren was zo verlokkelijk, dat de SDAP toch besloot in het Amsterdamse College van B&W zitting te nemen.

Wethouder Floor Wibaut heeft voor Amsterdam in het algemeen, maar ook voor de gemeentepolitiek in het bijzonder enorm veel betekend. Met name Wibauts inspanningen om de woningbouw voor armlastige gezinnen vlot te trekken, is genoegzaam bekend. In Amsterdam heeft deze politiek geleid tot het visionaire en internationaal befaamde Algemeen Uitbreidingsplan. Een gigantisch woningbouwproject waar de stad tot op de dag van vandaag van profiteert. Want ondanks al onze hedendaagse problemen, kennen wij toch niet of nauwelijks de slums van Londen, de banlieus van Parijs of de uiteengescheurdheid van Antwerpen. En dat hebben we voor een aanzienlijk deel te danken aan Wibaut, zijn opvolger Monne de Miranda en aan al die andere pioniers.

Maar twee zaken uit het bestuurlijke leven van Wibaut wil ik wat uitgebreider bespreken, omdat zij mij inspireren om daarop voort te bouwen in mijn huidige functie als wethouder van Amsterdam. Het gaat dan om het werk van Wibaut als verantwoordelijk wethouder voor de Levensmiddelenvoorziening en om zijn strijd voor gemeentelijke autonomie.

Ongetwijfeld een van de moeilijkste klussen, niet alleen bestuurlijk, maar zeker ook persoonlijk, die Wibaut met verve heeft volbracht, was de levensmiddelenvoorziening in Amsterdam gedurende de Eerste Wereldoorlog. De toenmalige gemeenteraad van Amsterdam heeft trouwens nog getracht deze oorlog te voorkomen door bij motie een oproep te doen aan regeringen en volkeren om - in naam van mense-

lijkheid en beschaving - de mensheid te bewaren voor de gruwelen van de oorlog. Maar het mocht niet baten: de Oostenrijkers legden de motie van de Amsterdamse Raad naast zich neer en verklaarden de oorlog aan Servië. In Amsterdam brak paniek uit: een run op de banken was het gevolg. De regering in Den Haag kondigde noodmaatregelen af die bij een oorlogstoestand passen: onteigeningswetten en andere maatregelen om geldontwaarding tegen te gaan waren een feit.

Wibaut trad direct daadkrachtig op: er werd een commissie opgericht bestaande uit burgers en deskundigen uit de levensmiddelenhandel. Die commissie vergaderde iedere dag over de vraag welke maatregelen er getroffen moesten worden, welke goederen ingekocht moesten worden en zo verder. Iedere dag werd ook verslag gedaan aan de pers.

Na enkele jaren werd de situatie in Amsterdam steeds nijpender. Met name omdat Wibauts eigen achterban, de arbeiders, het vertrouwde voedingspatroon niet wenste aan te passen. De arbeiders wilden geen rijst eten in plaats van aardappelen. En de arbeiders verwachtten bovendien van Wibaut, dat hij - als hun rode wethouder - natuurlijk voor voldoende aardappelen zou zorgen. Wibaut had toen de moed om zijn standpunt aan de eigen achterban duidelijk te maken: er was voldoende rijst, dus eet dat dan maar op. Enkele huisvrouwen, die Wibaut op het stadhuis dringend wilden spreken over het tekort aan aardappelen, dienden hem van replek: 'Rijst, mijnheer, als ik dat mijn man 's middags voorzet, dan krijg ik op mijn donder!'

In 1917 – het voorlaatste jaar van de oorlog - wordt de situatie in Amsterdam toch onhoudbaar. De burgemeester, op aandrang van Wibaut, stuurde verschillende telegrammen naar Den Haag, om de aardappelen toevoer door rantsoenering

beter te organiseren. Maar de minister weigerde: zoiets wilde hij slechts in zeer uitzonderlijke gevallen toestaan. Op drie juli 1917 werden enkele winkels geplunderd en in de avond vielen drie doden. In de dagen erna vielen nog eens tien doden en 108 gewonden door deze aardappelenoproer. Daarna kwamen de aardappelen alsnog naar Amsterdam. Later is vastgesteld dat als de regering meer oog had gehad voor de situatie in Amsterdam, deze doden niet hadden hoeven te vallen.

Op Wibaut hebben de gebeurtenissen een grote indruk gemaakt. Het feit dat het uiteindelijke schieten van het stadsbestuur op de eigen bevolking de enige methode bleek om het oproer te stoppen, greep hem zeer aan. De eigen achterban was niet te overtuigen, en daarnaast had Den Haag medewerking geweigerd. Ook toen viel het besturen van de stad Amsterdam met zijn eigenzinnige burgers al niet mee. Natuurlijk kregen vooral de socialistische wethouders er in de linkse pers van langs. Henriëtte Roland Holst schreef in haar memoires dat er in de pers zo heftig tegen Wibaut opgehitst werd, 'zodat ik telkens vreesde te zullen horen; er is een aanslag op hem gepleegd'. Dat is niet gebeurd – al werden bestuurders toen waarschijnlijk nog niet beveiligd. Wel verloor de SDAP bij de Kamerverkiezingen daarna een derde van haar stemmen.

Tot zover over Wibaut en de voedselvoorziening. Het tweede aspect uit Wibauts loopbaan dat mij inspireert, is zijn strijd voor gemeentelijke autonomie. Wibaut was van mening dat de gemeente bij uitstek het bestuursorgaan was om collectieve voorzieningen doelmatig te organiseren. In verschillende gemeenten spelen uiteenlopende problemen en zijn dus ook telkens weer andere oplossingen mogelijk. De strijd van Wibaut richtte zich dan ook vooral op het behouden van een gemeentelijk belastingbeleid. We kunnen wel raden wat

Wibaut gedacht zou hebben van het afschaffen van een deel van de OZB!

Wat is er vandaag de dag zo inspirerend aan een figuur als Wibaut en wat kunnen wij van hem leren?

Het eerste voorbeeld geeft onmiskenbaar de vaak moeilijke positie weer van de lokaal bestuurder. Door Den Haag werden hem de handen op de rug gebonden, maar de huisvrouwen stonden wel bij Wibaut op de stoep. Bij het lezen van de geschiedenis van Wibaut moest ik denken aan mijn confrontatie vorig jaar met sommigen binnen de islamitische gemeenschap, toen ik stelde dat mensen die Nederland niet zien zitten, ook kunnen besluiten om weg te gaan. Ik werd gezien als een verrader, een NSB-er. En recent zei een Marokkaanse vishandelaar uit West tegen mij dat ik een Nederlander was met een Marokkaanse achternaam. Ook in 2006 hebben Amsterdamse bestuurders soms de ondankbare taak om aan de eigen achterban uit te leggen waarom wij sommige opvattingen hoog willen houden en waarom volksvertegenwoordiger zijn niet simpelweg betekent: u vraagt wij draaien.

Op Wibauts strijd voor gemeentelijke autonomie kom ik straks nog terug. Eerst iets anders. Ik realiseer mij dat wij vandaag vooral feest vieren. Toch wil ik enkele waarnemingen uit mijn wethouderschap gedurende de laatste twee jaar met u delen. Het zijn waarnemingen die erg raken aan de belangrijkste uitgangspunten van de sociaal-democratie. Tijdens het laatste congres van de PvdA heb ik onze vertrokken voorzitter gefeliciteerd omdat hij een prima verbouwd huis overdroeg aan zijn opvolger. Enkele belangrijke documenten werden daar in Utrecht vastgesteld en we lieten zien dat dit land veel beter kan en ook beter verdient. Ik ging, net als veel partijgenoten, met een goed gevoel naar huis.

Dat gevoel wil ik graag behouden. Immers: de PvdA is er klaar voor om het meest ideologische kabinet dat ik zelf ooit heb gekend – dit tweede kabinet Balkenende – uit te dagen. Dit kabinet, dat in Amsterdam de afgelopen drie jaar elk jaar 250 miljoen euro heeft bezuinigd. Dit kabinet heeft de Amsterdamse scholen geld afhandig gemaakt, geld dat hard nodig is om onderwijsproblemen aan te pakken. Die gelden zijn afhandig gemaakt met het argument dat scholen op het platteland ook problemen hebben.

Ik bagatelliseer de problemen elders in het land niet, maar een kabinet dat met een dergelijk voorstel durft te komen, is echt de weg kwijt. En als minister Pechtold zegt dat het zijn waarneming is dat bij tal van besluiten van het kabinet persoonlijke en politieke belangen van kabinetsleden een rol spelen, dan begrijp ik ook veel beter waarom de grote steden zo hard hebben moeten inleveren.

Aan de andere kant moet objectief worden vastgesteld dat het kabinet Balkenende enkele zware onderwerpen heeft durven agenderen die onvermijdelijk een keer aan de orde moesten komen. Maar genomen besluiten zoals de ziektekostenverzekering en aangaande de herkeuringen in de WAO hebben de sociale solidariteit een stevige knauw gegeven waardoor het vertrouwen van de burgers in het kabinet tot een dieptepunt is gedaald. Immers, draagvlak voor moeilijke onderwerpen is niet alleen een kwestie van 76 stemmen in de Tweede Kamer. Het is ook een kwestie van maatschappelijk draagvlak dat zorgvuldig moet worden opgebouwd.

En onze PvdA? Ik kan niet anders dan concluderen dat wij zelf te lang geaarzeld hebben, en daardoor het initiatief aan rechts hebben overgelaten. Rechts, dat blijkbaar alleen in staat is de botte bijl te hanteren daar waar chirurgische ingrepen nodig waren. De sociale gevolgen daarvan voor mensen die het betreft zijn erg groot. Een harde les. Ook voor de PvdA.

De PvdA dient in mijn ogen rekening te houden met de wijze waarop burgers tegenwoordig invulling willen geven aan sociale solidariteit. In mijn dagelijkse praktijk valt het mij op dat burgers in toenemende mate eisen dat de overheid als hoeder van het algemeen belang bijvoorbeeld zeer streng moet optreden tegen misbruik van sociale voorzieningen. Mensen moeten ook een tegenprestatie leveren als ze een uitkering krijgen, zo vindt men. Zo zien zij de uitkering als een soort maatschappelijk loon waar een prestatie tegenover moet staan.

Deze sterke verschuiving in het denken over solidariteit is een belangrijk gegeven in het organiseren en overleiden van ons stelsel van sociale zekerheid. Op lokaal niveau steek ik dan ook de hand in eigen boezem. De wijze waarop de Sociale Dienst in Amsterdam in het verleden mensen toeliet in de bijstand, verdient geen schoonheidsprijs. Kleine ingrepen, zoals het aankondigen van een huisbezoek bij het indienen van een aanvraag, leidt er al toe dat de helft van de mensen afziet van een uitkering. Dus kennelijk hebben deze mensen toch andere middelen van bestaan en hebben zij de overheid niet nodig. Ook het onthouden van een uitkering aan jonge mensen die gezond zijn van geest en lichaam door hen een alternatief aan te bieden, laat zien dat solidariteit een moderne invulling kan krijgen.

Als wij als PvdA de bereidheid van belastingbetalers hoog willen houden om bij te dragen aan sociale solidariteit, dan moeten we ook erkennen dat solidariteit niet zonder een strikte handhaving kan. Fraudebestrijding is bij uitstek een links thema, heb ik geleerd.

Daarnaast zou het helemaal niet zo slecht zijn, wanneer onze PvdA eens wat meer weerstand zou bieden aan de aloude sociaal-democratische neiging om idealen altijd maar weer in structuren te gieten. Neem bijvoorbeeld het onderwijs. Als

partij hebben wij het ideaal van de gelijke verdeling van kennis en kansen voor iedereen hoog in het vaandel. We gaan er daarbij maar voor het gemak vanuit dat iedereen ook over gelijke talenten beschikt om deze kennis te verwerven. Maar zouden we het kind met zijn specifieke capaciteiten centraal stellen, dan zouden we op andere oplossingen zijn uitgekomen. Zoals het kind alle steun bieden om het eigen talent - klein en groot – optimaal tot ontwikkeling te brengen. Met zo min mogelijk sjablonen.

Ik heb geleerd dat we onze stevige basisbeginselen moeten koesteren, onze sociaal-democratische idealen moeten koesteren, maar tegelijkertijd ruimte moeten bieden aan moderne inzichten. De concrete invulling van onze idealen is per definitie tijdsgebonden. Ongetwijfeld leidt het nadenken over die invulling tot stevige discussies. Maar wat is een politieke partij zonder een stevig intern debat?

Tenslotte nog een laatste neiging die we als PvdA wat meer zouden moeten onderdrukken. Ik heb het dan over het altijd maar weer overheersende streven naar verdelende rechtvaardigheid, die ons de mogelijkheid ontnemt om maatwerk te leveren. Als wij in onze partij Wibaut koesteren als een groot voorbeeld, laten wij dan zijn niet aflatende strijd voor gemeentelijke autonomie weer eens wat meer leven in blazen. Verdelende rechtvaardigheid is in principe prima, maar het is soms ook het resultaat van angst om echt te sturen. Ook binnen Amsterdam bestaat die sterke neiging tot verdelende rechtvaardigheid. Maar omdat de problemen in Amsterdam-west uiteindelijk ook een probleem voor het centrum zijn, heb ik er voor gekozen dit principe deels los te laten. Enkele stadsdelen heb ik meer middelen gegeven om problemen aan te pakken. En dit zou landelijk ook moeten. De problemen rond jeugd in Texel zijn toch echt anders en minder complex dan

die van de jeugd in Amsterdam. De helft van onze kinderen in de in de media zo beruchte westelijke Tuinsteden is niet in staat om een Cito-toets af te leggen. De helft van duizenden kinderen. Realiseert u zich de omvang van deze problematiek. De helft! Dat vraagt om een andere aanpak met andere bevoegdhedenverdeling. Het moet in mijn ogen dan ook mogelijk zijn Amsterdam niet in een te krap bemeten jasje te snoeren bij het aanpakken van dergelijke problemen. Lodewijk Asscher en ik pleiten dan ook voor een ‘Amsterdam Wet’ met ruimere mogelijkheden voor lokaal maatwerk.

Partijgenoten, dan nu de nabije toekomst!

De grote demografische veranderingen die Amsterdam nu doormaakt, stellen ons voor de geweldige uitdaging in te zien dat we fors moeten investeren in het bouwen van bruggen tussen de etnische groepen waaruit de hoofdstad bestaat. Anders lopen we vast.

Daarbij moeten we blijven benadrukken dat het onderdompen van nieuwe burgers in de Nederlandse cultuur op zichzelf al leidt tot wrijvingswarmte, maar dat diversiteit wel degelijk een toegevoegde waarde kan vertegenwoordigen. Je krijgt per slot van rekening geen glans zonder wrijving. Kijk maar naar steden als Londen en New York.

Deze observatie impliceert niet dat het hoofdstedelijk bestuur het zich kan permitteren om de tijd als enig middel te beschouwen om integratieproblemen te overbruggen. Integendeel. Actief beleid gericht op het bijbrengen van taal, cultuur en geschiedenis van het nieuwe land zijn cruciale succesfactoren. Onze ambitie in deze stad is het dan ook om binnen vijf jaar iedereen een kans geven mee te doen aan de economie door de noodzakelijke vaardigheden te verwerven, ook al weten we dat niet iedereen de eindstreep zal halen.

Voor die lieden die voor ons allen een bedreiging vormen is in ons midden geen plaats. Zij worden waar nodig actief vervolgd, bestraft en in uitzonderlijke gevallen uit ons midden verwijderd. Dat is ook in het belang van alle anderen die samen met ons in een veilige omgeving aan hun toekomst en die van hun kinderen willen werken. Want alleen in een stad die sociaal stabiel is, krijgt de creativiteit kansen, kan de economie bloeien, en ontstaan werk, handel en vriendschappen. In een stabiele omgeving krijgt vertrouwen de ruimte, worden er allianties gesloten en wordt er geïnvesteerd.

Daar zijn we nu nog niet. In tijden waarin zo veel veranderingen plaatsvinden, nationaal, internationaal, raken mensen in verwarring. En als mensen in verwarring zijn, komt de grote uitdaging voor bestuurders aan de oppervlakte. Leiding geven en het zoeken naar de juiste balans tussen rust en dynamiek, tussen behouden en met beleid veranderen. Je kwetsbaar durven opstellen door niet toe te geven aan populisme. Door ons niet te verlagen tot de categorie politici die de kiezer denkt te kunnen paaien met simplistische oplossingen. Oud SER-voorzitter en PvdA-prominent Theo Quené leerde mij: de samenleving is complex en kan niet met eenvoudige oplossingen worden bestuurd. Het echte verhaal over de ordening van de samenleving is per definitie moeilijk om te vertellen. Toch moeten wij erin slagen de kiezers te overtuigen van onze idealen en hen aan ons binden.

Lodewijk Asscher en ik doen dat in Amsterdam. Door een programma voor te leggen dat leidt tot een sterke, eerlijke en veilige stad. Waarin vooral in kinderen wordt geïnvesteerd, met de ambitie dat alle vaders en moeders met schoolgaande kinderen binnen vier jaar Nederlands kunnen spreken. Waarin we wangedrag niet pikken op straat, maar tegelijk kansen bieden aan deze jongeren.

Geloven in eigen kracht en idealen kan heel goed samengaan met het herijken van bestaande opvattingen, zoals over migratie en solidariteit. Wanneer we maar tegelijkertijd nieuwe allianties aangaan met nieuwe partners die traditioneel niet tot onze natuurlijke bondgenoten behoren. Dat moeten bondgenoten zijn die ook behoefte hebben aan sociale stabiliteit en die vanuit een welbegrepen eigenbelang daar een bijdrage aan willen leveren. Het Amsterdamse bedrijfsleven is voor ons bijvoorbeeld een belangrijke nieuwe partner. Ook die brug moeten we zien te slaan als sociaal-democraten.

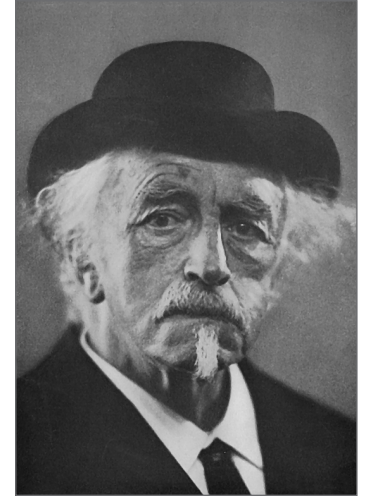
De PvdA moet in mijn ogen zijn vleugels verder uitslaan om nog meer mensen aan ons te binden. Dat doen we met originele ideeën, van onderop geïnspireerd. Mij staat voor ogen een politieke beweging, die inclusief denkt en geen burgers uitsluit. Maar ook een beweging die niet naïef reageert op hedendaagse gevaren. Aan die PvdA moeten we blijven bouwen. Mijn PvdA is nooit af.

PERSONALIA

Ahmed Aboutaleb (1961) is wethouder van Amsterdam met in zijn portefeuille werk en inkomen, educatie, jeugd en diversiteit, alsmede het grote stedenbeleid (GSB). Daarvoor was hij onder meer sectordirecteur bij de gemeente Amsterdam, bestuurder van FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling, voorlichter van toenmalig staatssecretaris Hans Simons en minister Hedy d' Ancona tijdens het derde kabinet-Lubbers, en tv-verslaggever.

DE WIBAUTLEZINGEN

F.M. Wibaut (1859-1936) geldt als een van de invloedrijkste sociaal-democraten van Nederland. Hij sloot zich in 1897 aan bij de drie jaar daarvoor opgerichte Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP). In 1905 werd Wibaut lid van het partijbestuur. Twee jaar later werd hij verkozen tot gemeenteraadslid in Amsterdam en tot lid van Provinciale Staten

van Noord-Holland. Samen met de journalist-politicus P.L. Tak voerde hij de redactie van het in 1907 opgerichte sociaal-democratische maandblad De Gemeente, waarvan Lokaal Bestuur de voortzetting is. In 1914 werd Wibaut tot wethouder in Amsterdam gekozen, belast met levensmiddelenvoorziening, volkshuisvesting en arbeidszaken, later financiën, gemeentebedrijven en kunstzaken. Als gemeentebestuurder nam Wibaut een zeer invloedrijke positie in - hij werd wel 'De Machtige' genoemd. Volgens zijn biograaf G. Borrie liep als een rode draad door zijn optreden 'een groot vertrouwen in het gemeentelijk beheer als instrument van democratische bestuursopbouw.' In 1931 trok Wibaut zich terug uit het gemeentebestuur. Tot 1935, een jaar voor zijn dood, bleef hij lid van de Eerste Kamer, waarvan hij sinds 1922 deel uitmaakte.

De Wibautlezing is een initiatief van het Centrum voor Lokaal Bestuur van de Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid. De Wibautlezingen worden uitgesproken tijdens het jaarlijkse Festival van het Binnenlands Bestuur van het CLB.

Hieronder treft u een overzicht aan van de eerder gehouden

Wibautlezingen. De eerste zeven Wibautlezingen zijn gepubliceerd in het CLB-maandblad Lokaal Bestuur. Sinds de achtste Wibautlezing verschijnen ze als afzonderlijke publicatie. Vanaf de vierde lezing zijn de teksten ook te vinden op de website www.lokaalbestuur.nl. Klik 'Publicaties' aan en vervolgens 'Wibautlezingen'.

De Eerste Wibautlezing, getiteld 'De dreigende irrelevantie van de bestuurlijke vernieuwing' werd gehouden door burgemeester Schelto Patijn van Amsterdam op 23 september 1995 en is gepubliceerd in Lokaal Bestuur jrg. 19, nr. 11, november 1995.

De Tweede Wibautlezing over 'Willem Drees en de gemeentepolitiek' werd gehouden door Hans Daalder, emeritus-hoogleraar in de wetenschap der politiek aan de Rijksuniversiteit Leiden, op 28 september 1996 en is afgedrukt in Lokaal Bestuur jrg. 20, nr. 11, november 1996.

De Derde Wibautlezing was getiteld 'Van stenograaf tot cyberpunk. Over de mensen die de sociaal-democratie en de moderne techniek op elkaar weten te betrekken'. Zij werd gehouden door Walter ETTY, penningmeester PvdA en vennoot Andersson Elffers Felix, op 27 september 1997 en is verschenen in Lokaal Bestuur jrg. 21, nr. 11, november 1997.

De Vierde Wibautlezing had als titel 'Een renaissance van het raadslid. Tussen corvee en coaching van burgerschap'. Pieter Tops, hoogleraar bestuurskunde aan de Katholieke Universiteit Brabant, hield haar op 10 oktober 1998. Deze lezing is gepubliceerd in Lokaal Bestuur, jrg. 22, nr. 11, november 1998.

De Vijfde Wibautlezing, 'De betutteling voorbij. Lokaal bestuur in 2025', was van Louis Tobback, burgemeester van Leuven en oud-minister van Binnenlandse Zaken. Hij sprak haar uit op 2 oktober 1999. Zij is gepubliceerd in Lokaal Bestuur jrg. 23 nr. 12/jrg. 24 nr. 1, december 1999/januari 2000.

De Zesde Wibautlezing, 'De multiculturele stad als utopia of dystopia', was van Godfried Engbersen, hoogleraar algemene sociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij sprak haar uit op 7

oktober 2000. Zij is gepubliceerd in Lokaal Bestuur, jrg. 24, nr. 11, november 2000.

De Zevende Wibautlezing, 'Honderd jaar na Koudekerke', was van schrijver Geert Mak. Zij is gehouden op vrijdag 15 februari 2002 op het eeuwfeest van het Centrum voor Lokaal Bestuur in Arnhem. De lezing is gepubliceerd in Lokaal Bestuur, jrg. 26, nr. 3, maart 2002.

De Achtste Wibautlezing, 'De kwaliteit van het bestaan anno 2003', werd uitgesproken door Margreeth de Boer, burgemeester van Leeuwarden, op zaterdag 4 oktober 2003. De lezing is als brochure uitgegeven door het Centrum voor Lokaal Bestuur.

De Negende Wibautlezing, 'Wat staat er op het spel? Beginselen vanuit gemeentelijke gezichtshoek' werd op zaterdag 9 oktober 2004 uitgesproken door Joop van den Berg, hoogleraar parlementaire geschiedenis te Leiden en tevens hoogleraar parlementair stelsel in Maastricht. Ook deze lezing is als brochure door het Centrum voor Lokaal Bestuur uitgegeven.